

Verhoeven claimt veel ruimte, want het is een 'grote politieke verandering'

Verhoeven bij de bouwkeet met daarop een afbeelding van Sic transit gloria mundi: Zo vergaat de wereldse grootsheid.

FOTO MARNIX SCHMIDT

De fictieve bouwplaats op de Neude, waar negen niet-westerse acteurs aan het monument werken.

FOTO WILLEM POPULIER

UTRECHT

Cafébazen zijn boos omdat hun plein is veranderd in een bouwplaats. Bezoekers zijn in verwarring over wat er op de Neude aan de hand is. Kunstenaar Dries Verhoeven schuwt in zijn voorstel-lingen en installaties de ophef niet.

PETER VAN DE VUSSE

De Neude, Utrechts monumentale plein in de binnenstad, is tien dagen lang een (fictieve) bouwplaats, omheind door hoge schuttingen, met een enorme hijskraan, graafmachines en zwoegende bouwvallers. Maar anders dan in het Stationsgebied of aan de achterkant van het oude postkantoor gaat het hier niet om een nieuw bouwwerk, maar om een installatie van de spraakmakende kunstenaar Dries Verhoeven (42).

De kunstenaar begrijpt het

standpunt van de horeca, maar ziet ook de andere kant. „Ik heb geen mening over het reilen en zeilen van een horeca-ondernemer. De Neude is een evenementenplein, soms zijn er evenementen, soms terrassen. Ik zit zelf ook vaak op het terras. Maar het geeft een horeca-ondernemer niet het recht er altijd zijn terras neer te zetten.”

Verhoeven reageert met die woorden op de ophef over de monumentale proportie van zijn installatie op het plein. „Deze keer hebben de cafés even geen mogelijkheid om biertjes te verkopen, maar ik hoop er iets voor in de plaats te zetten dat ook waarde heeft voor de stad.”

Monument

Sic transit gloria mundi - zo heet de installatie die Dries Verhoeven in het kader van festival Spring heeft opgebouwd. Een monument dat symbool staat voor het einde van de westerse wereld. Verhoeven houdt van metaforen. Zo voerde hij in 2014 tien theatrale missen op in zijn geruchtmakende voorstelling De Uitvaart in de Willibrordkerk. Met de begrafenismissen gaf hij uiting aan de onheilsretoriek van politici en cultuurpessimisten. De kerk werd als gevolg hiervan door bisschop Eijk in de ban gedaan.

Waarom heeft Verhoeven gekozen voor een bouwplaats? „Ik wilde het hebben over de toekomst. Een bouwplaats is een metafoor voor wat we hopen maar ook vrezen over wat gaat komen. In een bouwplaats schuilt een belofte. Het suggereert dat er iets nieuws komt. Wij wekken met de installatie de suggestie dat er een monument komt voor de westerse hegemonie. Maar kunnen wij ons een voorstelling maken van een wereld waarin het westen niet langer superieur is?”

Vanuit het bezoekerscentrum - een veredelde bouwkeet op de kop van

de Neude - krijgt de bezoeker een blik op de bouwplaats waar negen niet-westerse acteurs als bouwvallers aan het werk zijn. Er wordt zand afgegraven, rondgereden met een kruiwagen en gesjouwd met staalkabels. Om het kwartier wordt een grote marmeren hand opgetild door een hijskraan als eerste deel van het onvoltooide monument.

„Ik zoek naar evenwicht tussen choreografie en realiteit”, licht Verhoeven toe. De activiteiten op de bouwplaats draaien in een loop van een halfuur.

Hele plein

Waarom heeft de kunstenaar het hele plein nodig? „Het gaat om een grote politieke verandering. Dat moet je zichtbaar maken met een groot gebaar. Kunstenaar Christo pakte de hele Rijksdag in Berlijn in en niet een klein grachtenpand. Het gevoel van verwarring en ongerustheid zorgt er ook voor dat mensen écht nadenken over hun eigen machtspositie. Het is bewonderenswaardig dat de gemeente zo iets af en toe toestaat. Het is voor het eerst dat festival Spring het hele plein gebruikt.”

„Utrecht geeft kunst de ruimte om in de publieke ruimte het sociaal-maatschappelijk debat te voeren. Via de kunst ontmoeten we elkaar. Het is belangrijk dat de installatie gratis toegankelijk is en dat iedereen zich uitgenodigd voelt zich te verhouden tot de thematiek. Het getuigt van durf van de stad en van het festival dat zij dit mogelijk maken.”

Festival Spring krijgt jaarlijks vier ton subsidie van de gemeente. In een reactie zegt gemeentewoordvoerder Judith van der Goes dat het de keuze van Spring is om het hele plein te gebruiken. „De gemeente toetst op veiligheidseisen, niet op artistiek-

inhoudelijke waarde."